

Parlamentul
Republicii Moldova

Dj-8 nr. 195
22 aprilie 2020

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

asupra proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (nr. 138 din 26 martie 2020)

Examinând proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative nr.138 din 26 martie 2020, prin prisma prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului și a legii privind actele normative nr. 100/2017, Direcția generală juridică din cadrul Secretariatului Parlamentului Republicii Moldova, expune următoarele.

I. Considerațiuni generale

1. Proiectul de lege nr.138/2020 a fost înaintat spre examinare în Parlament cu titlu de inițiativă legislativă de Guvernul Republicii Moldova, în temeiul art. 73 din Constituție și art. 47 alin. (1) al Regulamentului Parlamentului.

2. Prezentul proiect de lege are ca obiect de reglementare:

- 1) modificarea art. 215¹ din Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 republicat în Monitorul Oficial nr. 248-251 din 5 noiembrie 2013, art. 699 (*în continuare CPP*),
- 2) modificarea art. 278⁷ din Codul de Procedură Civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003 republicat în Monitorul Oficial nr. 285-294 din 3 august 2018, art. 436 (*în continuare CPC*),
- 3) modificarea art. 271¹ din Codul de executare silită al Republicii Moldova nr. 443/2004 republicat în Monitorul Oficial nr. 214-220 din 5 noiembrie 2010, art. 704 (*în continuare CE*),
- 4) modificarea art. 15 din Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie publicată în Monitorul Oficial nr. 55-56 din 18 martie 2008, art. 178 (*în continuare Legea nr. 45/2007*),

în vederea monitorizării electronice a agresorilor familiari (cu brățară instalată la mână sau la picior), imediat după pronunțarea de către judecător a ordonanței de protecție cu aplicarea măsurilor de protecție reglementate de art. 215¹ alin. (3) lit. a) – d) din CPP și art. 278⁷ alin.(2) lit. a) –d) din CPC.

Scopul proiectului de lege vizează perfecționarea prevederilor legale referitoare la măsurile de protecție a victimilor violenței în familie.

3. Prin natura reglementărilor, proiectul de lege se înscrie în categoria legilor organice, iar domeniul de reglementare ține de competența exclusivă a Parlamentului, fiind astfel incidente prevederile art. 66 și 72 din Constituția Republicii Moldova.

4. Remarcăm că, în Nota informativă de la proiectul de lege, la compartimentul fundamentarea economică-financiară au fost estimate cheltuieli de cca. 1,8 mil. lei pentru ambele măsuri de protecție (penală și civilă), rămase intangibile ca urmare a completării proiectului de lege în procesul de avizare cu aplicarea măsurilor de protecție în condițiile normelor procesual civile, deși acestea urmau să sufere modificări și să fie dezagregate în funcție de tipul procedurii.

5. Proiectul vine să completeze cadrul normativ menționat *supra* cu prevederi referitoare la obligativitatea monitorizării electronice în cadrul aplicării măsurilor de protecție agresorilor familiali. Totodată, în vederea eficientizării acestui mecanism, victima, sau după caz membrii familiei acesteia în prezența acordului scris, pot purta un sistem electronic de supraveghere care să permită verificarea respectării obligației de către agresor în conformitate cu prevederile consemnate la Art. I prin completarea art. 215¹ cu alin. (4¹) din CPP, Art. II prin completarea art. 278⁷ cu alin. (2²) din CPC, Art. IV prin completarea art. 15 cu alin. (1²) din Legea nr. 45/2007.

6. Astfel, proiectul de lege crează cadrul normativ necesar implementării prevederilor statuate în art. 53 din Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, semnată la Istanbul 11 mai 2011, care instituie norme referitoare la ordinele de restricție sau de protecție.

7. În Decizia nr. 113/2018 Curtea Constituțională reține: „Combaterea și prevenirea violenței în familie reprezintă obligații pozitive ale statului în virtutea art. 2, 3 și 8 din Convenția Europeană”. Totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a precizat în jurisprudența sa că, obligațiile pozitive impuse autorităților în baza art. 8 privit separat sau coroborat cu art. 2 și 3 includ și obligația de a adopta și de a aplica un cadru legal corespunzător care să asigure protecția efectivă împotriva actelor de violență comise de persoanele fizice (cauza *Osman v. Regatul Unit*, 28 octombrie 2008, cauza *M.G. v. Turcia*, 22 martie 2016). De asemenea, Curtea Europeană a subliniat vulnerabilitatea particulară a victimelor violenței în familie. Mai mult, implicarea activă a statului în protejarea lor a fost accentuată în diferite instrumente internaționale (cauza *B. v. Republica Moldova*, 16 iulie 2013).

8. În acest sens, este de menționat faptul că actele normative în vigoare care reglementează măsurile de protecție aplicate agresorului (art. 215¹ din CPP, art. 278⁷ din CPC, art. 15 din Legea nr. 45/2007) operează cu următoarele noțiuni: „victimă”, „copiii acesteia”, „alte persoane dependente

de ea”.

9. Prin introducerea unei noțiuni noi „membrii familiei” de proiectul de lege (Art. I prin completarea art. 215¹ cu alin. (4)¹ din CPP, Art. II prin completarea art. 278⁷ cu alin. (2)² din CPC , Art. IV prin completarea art. 15 cu alin. (1)² din Legea nr. 45/2007) crează confuzie din punct de vedere al corelării normelor, precum și al asigurării unității de terminologie.

Întrucât, din punct de vedere al subiecților expuși pericolului de agresiune, se desprind trei categorii de subiecți (victima, copiii acesteia și alte persoane dependente de ea), însă din punct de vedere al asigurării protecției, prin purtarea unui sistem electronic de supraveghere, intervin două categorii de subiecți (victima și membrii familiei).

Prin urmare, prevederile enunțate la Art. I nu corelează cu norma prevăzută la art. 215¹ cu alin. (3), lit. a) –d) din CPP, prevederile de la Art. II nu corelează cu prevederile de la art. 278⁷ cu alin. (2), lit. a) –d) din CPC și cele de la Art. IV nu corelează cu norma de la art. 15 alin.(1), lit a)-d) din Legea nr. 45/2007.

Or, în conformitate cu prevederile statuate la art. 3 alin.(4), lit. a) și art. 63 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul trebuie corelat cu prevederile actului normativ cu care se află în conexiune și trebuie să asigure unitatea de terminologie.

În acest context, remarcăm Hotărârile nr. 26/2010 și 26/2016 ale Curții Constituționale a Republicii Moldova, care stabilesc că norma de drept trebuie să corespundă celor trei criterii de calitate: accesibilitate, previzibilitate și claritate, iar "la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate".

10. Subsidiar, plecând de la premisa că atât contravenția de violență în familie, reglementată de art. 78¹ din Codul Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, cât și infracțiunea de violență în familie, prevăzută de art. 201¹ din Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 se comite de subiecții speciali „membri de familie” asupra „membrilor de familie”. Astfel, potrivit art. 133¹ din Codul Penal „membru de familie” poate fi: persoane aflate în căsătorie, în divorț, sub tutelă și curatelă, rudele, afinii lor, soții rudelor, persoanele aflate în relații asemănătoare dintre soți (concubinaj), sau dintre părinți și copii. Constatăm în acest sens că, noțiunea de „membru de familie” nu cuprinde și categoria de „alte persoane dependente de ea”.

Prin urmare, în vederea excluderii ambiguităților intervenite și asigurării coroborării normelor, se propune completarea Art. I alin. (4)¹, Art. II alin. (2)² și Art. IV alin. (1)² din proiect după textul „victima, sau după caz, membrii familiei acesteia” cu textul „precum și alte persoane dependente de ea,”.

11. Totodată, cu referire la practica internațională remarcăm, că legiuitorul

român prin republicarea Legii nr. 174/2018 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice a introdus la art. 22⁴ alin. (3), lit. b) mecanismul de protecție a victimei, și după caz membrii familiei acesteia, prin exprimarea acordului de a purta un sistem electronic de supraveghere care să permită verificarea respectării obligației agresorului de a păstra o distanță minimă față de acestea. În acest sens, constatăm că prevederea dată este similară celei propuse în proiectul de lege la Art. I, Art. II și Art. IV.

Însă, spre deosebire de legislația română unde prevederile de la alin. (1) coroborează cu prevederile de la alin. (3) din art. 22⁴ din Legea nr. 174/2018 în partea ce ține de subiecții ce beneficiază de măsurile de protecție împotriva agresorului (victima și membrii familiei), prevederile naționale și cele propuse în proiectul de lege, sub aspectul enunțat, nu corelează între ele și nu asigură unitatea de terminologie aplicată.

II. Obiecții de ordin tehnico-legislativ

12. Proiectul de lege conform rigorilor stabilite la art. 51 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, diviziunile articolului din legea de modificare se însemnează cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de punct.

13. Contrar prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, constatăm următoarele lipse și neconformități la proiectul de lege, și anume, nu au fost efectuate expertizele anticorupție și economică. Totodată, contrar prevederilor art. 40 din lege, dosarul de însoțire a proiectului nu conține analiza impactului de reglementare, deși în compartimentul 4 din Nota informativă este menționată elaborarea acesteia.

În concluzie,
reieșind din cele sus menționate, considerăm că asupra oportunității adoptării proiectului Legii pentru modificarea unor acte normative (*nr.138 din 26 martie 2020*), urmează să se pronunțe Parlamentul Republicii Moldova în ședința sa plenară.

**Șef Direcție generală
Ion CREANGĂ**

Ex.: Olga Barbălată